

A woman with shoulder-length brown hair, wearing a dark blue button-down shirt and a dark patterned skirt, stands in a room. To her left is a large, silver, textured vase filled with white cherry blossoms. Behind her is a large wooden bookshelf filled with books, vases, and other decorative items. The room has a warm, cozy atmosphere.

Steun en toeverlaat
'Als ik leuke dingen
beleef, voelt het alsof
Willem me vanaf een
wolkje toeknipt: dat
doe je goed, Astrid.'

Drie weken na het overlijden van haar echtgenoot begon presentatrice **Astrid Joosten** weer met werken. Nu, anderhalf jaar later, blijkt die stap haar te hebben geholpen het leven weer te omarmen.

Tekst: Stefan Raatgever Foto's: Jacqueline de Haas

‘Ik krijg niet elke keer meer tranen in mijn ogen’

De eerste dag van 2014 betekende voor Astrid Joosten in meer opzichten een nieuw begin. „Dit is *the first day of the rest of my life*, heb ik tegen mezelf gezegd bij het opstaan,” vertelt ze. „Niet elke handeling doet meer pijn. Ik voel nieuwe energie en heb weer plannen. Ik geloof erin dat ik het kan. Nieuwe ronde, nieuwe kansen.”

Een jaar eerder ontwaakte Joosten met een heel ander gevoel. Toen begon ze het nieuwe jaar voor het eerst zonder haar overleden echtgenoot, Willem Ennes. „Oudejaarsavond was botweg gezegd een klote-avond. Ik was met heel dierbare vrienden. Maar die ene die ik om 12 uur echt een zoen wilde geven, was er niet.” Joosten (55) verloor haar echtgenoot in september 2012, na twintig jaar samen-zijn. Ennes was toetsenist in de pop-groep Solution. Nadat die in 1983 uiteen-ging, werkte hij als componist en schreef

onder meer de arrangementen voor de musical *De Jantjes* en de titelmuziek voor de tv-serie *Diamant*. De musicus (64) stierf na een kort ziekbed aan al-vleesklierkanker. Anderhalf jaar later spreekt Joosten over haar nieuwe begin, over het vieren van het leven en de heil-zame werking van ‘ontzettend leuk werk’. Dat laatste is de reden van het gesprek. Want alsof de quizmaster van dienst geen persoonlijke tragedie meemaakte, begon kennisspel *Twee voor Twaalf* recent onverstoort aan z’n 34ste jaargang. Zoals sinds 1990 gebruikelijk ondervraagt Joosten er de kandidaten. Tegelijk is ze de presentatrice van het satirische consumentenmagazine *Kannie-waarzijn*, dat er bijna zijn vijfde seizoen op heeft zitten. Joosten verzaakte geen uitzending van beide programma’s.

Uw hoeveelste aflevering van ‘Twee voor Twaalf’ wordt deze week vertoond?

„Ik denk ongeveer de 550ste.”

Hoe zorgt u ervoor dat die 550ste voor uzelf net zo leuk is als de eerste keer?

„Hij is zelfs leuker. Ik sta boven de materie en ben niet meer nerveus, ik kan ontspannen presenteren en genieten van wat ik doe.”

Er sluipt geen routine in?

„Daar moet je voor waken, uiteraard. Maar we zijn geen *Lingo*, waarvan er elke week vijf uitzendingen klaar moeten zijn. Bij ons kost een aflevering zes weken voorbereiding. Het is geen lopen-debandwerk.”

‘Twee voor Twaalf’ was in 1971 voor het eerst op televisie. Waarom is het nu nog zo populair?

„We hebben het ons vaak afgevraagd: wanneer worden we ingehaald door de tijd? Televisie is zoveel sneller geworden. Maar er is kennelijk ook behoefte aan rust, aan een degelijke quiz zonder licht-effecten. Maar vergis je niet: stiekem ver-

paspoort Astrid Joosten

■ **Geboren:** 22 maart 1958 in Beverwijk.

■ **Studie:** Spaanse taal en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam.

■ **Carrière:** Begint als omroepster bij de VARA, stapt in 1987 over naar de TROS voor *Jongbloed & Joosten*, in 1990 terug bij de VARA waar ze onder meer *Twee voor Twaalf*, *Anno Joosten*, *Oog in oog*, *Hof van Joosten*, *Zes-tien miljoen rechters*, *Alles draait om geld* en *Kanniewaarzijn* presenteert. Ze heeft drie boeken geschreven: *Onmogelijke liefdes*, *Verboden liefdes* en *Gek op wijn*.

■ **Privé:** Alleenstaand.

andert *Twee voor Twaalf* wel, hoor. Als je een aflevering uit de jaren '70 terugkijkt, weet je niet wat je ziet: dat is pas slow tv! Minuten stilte met puzzelende deelnemers. Dat verdraagt deze tijd niet meer. Maar het spel is simpelweg een instituut geworden. Eervol om te mogen presenteren. Dat wil ik tot mijn pensioen doen."

'Ik zou het iedereen aanraden die wordt overvallen door een verlies: ga snel weer op zoek naar structuur'

Heeft u op dit moment het ideale pakket aan programma's in portefeuille?

„Ja. De continuïteit en het vanzelfsprekende van *Twee voor Twaalf* en het spannende van *Kanniewaarzijn*. Werken met cabaretiers was voor mij een nieuwe discipline. Gieren van de lach tijdens de repetities. Echt een programma om vrolijk van te worden."

Eerder ambieerde u een dagelijkse late night talkshow.

„Die wens heb ik niet meer. Ik zou er mijn twee programma's én mijn sociale leven voor moeten opgeven. En dat ben

ik nu net weer aan het opbouwen, na de dood van mijn man. De tijd is er niet meer naar."

Uw goede vriendin Sylvia Tóth zegt: 'De VARA heeft Astrids mogelijkheden niet ten volle benut'.

„Voor een aantal achterliggende jaren klopt dat, ja. Er was, ruim tien jaar geleden inmiddels, een periode waarin ik me afvroeg: gaat er voor mij nog wat gebeuren? Daar heb ik het met de VARA over gehad. Dat waren soms harde gesprekken, die ik met de jas in de hand heb gevoerd. Om uit te stralen: als er niets verandert, ben ik weg."

Waarom bleef u?

„We zijn eruit gekomen. Zo eenvoudig is het. Er kwamen weer mooie programma's voor me. Niet vreemd om een keer stevig met elkaar te spreken, hoor. Iedere presentator met zo'n lange carrière als ik heeft onderweg moeten knokken voor zichzelf. Niet iedereen houdt het tot z'n 55ste vol op televisie."

Waarom u wel?

„Het hangt af van de rol die je vervult op televisie. Ik kom, geheel naar wens overigens, niet meer in aanmerking voor *Spuiten & Slikken*. Maar ik heb wel een betrouwbaar imago: wat Astrid zegt is waar. Dat past perfect bij mijn huidige programma's. Daarbij ben ik een ram, een vechter. 'Kan niet' bestaat niet voor mij. Ik zie altijd mogelijkheden om door te gaan."

Ging u vanuit die drijfveer zo snel na de dood van uw man weer aan het werk?

„Van de VARA mocht ik het helemaal zelf bepalen, maar na drie weken dacht ik: wat heb ik aan thuis met mijn kop onder de dekens liggen huilen? Ik heb zo ontzettend leuk werk, een lief team, waarom probeer ik het niet?"

Hoe was het om weer de redactie op te lopen?

„Uiteraard heel beladen. Normaal gooi je je jas in een hoek, loop je naar de koffieautomaat en begint de dag. Die keer viel het stil toen ik binnenkwam. Iedereen kwam me omhelzen. Daar moest ik natuurlijk om huilen, maar na een tijdje praten, heb ik gezegd: 'Ik zal hier nog best eens met een paar tranen zitten, maar als jullie daar niet van schrikken, zullen we dan nu gaan vergaderen?' En zo is het gegaan."

Dankbaar

"Ik ben een bofkont dat ik twintig jaar lang heb samengeleefd met de liefde van mijn leven."

Het werk hielp u in die tijd?

„Zo kon ik mijn gedachten verzetten. Als vanzelf gaan je gedachten in die dagen elk moment naar de man die je mist. Maar door me te concentreren op werk, lukte het soms om een paar minuten per uur niet aan dat gemis te denken. Dat aantal kon ik langzaam uitbreiden. Ik zou het iedereen aanraden die wordt overvallen door een verlies: ga snel weer op zoek naar structuur, een reden om op een bepaalde tijd uit bed te komen. Verdriet heb je toch wel, maar zo zorg je dat er in je leven weer iets meer gebeurt dan alleen die rouw.”

Kon u dat op dat moment ook zo goed uitleggen?

„Ik deed alles op gevoel. Ik ben het niet gewend thuis te zitten. Ik redeneerde nuchter: alles is klaar, de begrafenis, de bedankkaarten zijn verstuurd. Ik ga weer wat doen. Je moet alleen niet de fout maken te verzuipen in je werk. Het stomste wat je kunt doen is het verlies wegstoppen.

„Daarmee was het ook voor mij zoeken naar de balans. Ik moest mezelf toestaan af en toe een avond te snikken, echt het verdriet tegemoet treden. Dat durfde ik in het begin niet, vreesde in een peilloze diepte te verdwijnen. Op een gegeven moment gebeurde dat toch en merkte ik dat die donkere put wél een bodem had. En dat ik ook de kracht had terug te veren. Zo'n ontdekking! Toen kon ik pas goed rouwen.”

Heeft u goed afscheid kunnen nemen?

„Tussen de diagnose en zijn euthanasie zaten zes weken. Dat is heel weinig, maar genoeg om elkaar te zeggen wat we wilden zeggen. Er is niets onafs tussen ons. 'Dit is beter dan een auto-ongeluk,' zei hij cynisch. Maar het was wel waar: dan is afscheid nemen niet meer mogelijk. Zo verschrikkelijk lijkt me dat. Je de rest van je leven moeten afvragen: wat hadden we elkaar nog willen vertellen? Wij zijn twintig jaar bij elkaar geweest en hebben niets onbesproken gelaten.”

Na zijn dood hield u een bijeenkomst in de Melkweg om zijn leven te vieren.

„Dat hadden we al eerder afgesproken. Als één van ons overlijdt, doen we geen slappe koffie met een plakje cake. We gaan dood zoals we ook geleefd hebben: met mooie en, in Willems geval, harde muziek, lekkere hapjes en goede wijn. Want we waren levensgenieters. Natuurlijk is er die dag ook veel gehuild, maar het was wel mooi. Ik geloof erg in dat soort rituelen. Die zijn zo troostrijk dat ze helpen met het verwerken.”

Uw vriendinnen vertelden geïnstrueerd te zijn door uw echtgenoot. Zij moesten er op toezien dat u uw leven weer zou oppakken.

„Ja, Willem heeft op zijn sterfbed nog aanwijzingen aan onze vrienden gegeven, blikte vooruit naar momenten waarop ik het misschien moeilijk zou krijgen. Maar hij was ook praktisch. Eén vriend kreeg de vraag: 'Kijk jij mee als Astrid straks de belastingpapieren moet invullen? Want daar heeft ze de ballen verstand van.' Zo waanzinnig lief dat hij in die laatste dagen zoveel aan mij kon denken. Hij regelde zelfs een bos rozen die na zijn dood bij me werd bezorgd. De tekst op het kaartje 'Voor altijd in mijn hart, Willem.' Toen brak ik natuurlijk wel volkomen."

Het medaillon dat u draagt, kreeg u ook van hem?

„Dat heeft hij Sylvia laten kopen, ja. Willem kon de deur niet meer uit. Hij belde haar op en zei: 'Ik wil Astrid nog iets heel moois geven, iets blijvends.' Zo regelde hij zelfs in die dagen nog een verrassing voor me. Zo tekenend. Willem was altijd bezig het leven van zijn geliefden te versieren. Zo'n romanticus. Er gaat geen dag voorbij waarop ik dit collier niet draag. Ik heb het zelfs onder de douche om."

'Willem heeft mij beter gemaakt,' zei u eerder.

„Hij was mijn belangrijkste criticus. Hoewel ik hem soms ook achter het behang kon plakken met zijn scherpe commentaren over vragen die ik in een interview was vergeten te stellen. Maar dat was wederzijds. Hij benoemde mijn sterke kanten, maar we konden ook zonder schroom praten over mijn zwaktes. Naast hem ben ik volledig mezelf geworden. En vice versa. Dat is denk ik het hoogste wat je in de liefde kunt bereiken. Ik heb het hem in die laatste

weken gezegd: 'Jij bent het beste wat mij ooit is overkomen.'

Biedt die wetenschap troost?

„In het begin was ik zo verdrietig dat die gedachte het alleen erger leek te maken. Nu denk ik: ik heb de liefde van mijn leven gevonden, die rijkdom krijgt niet iedereen. Ik ga er niet vanuit dat dat nog eens lukt, maar ben een bofkont dat ik het twintig jaar heb meegemaakt."

Wanneer mist u hem het meest?

„Dat verschilt erg. Soms vind ik het zo jammer iets moois niet te kunnen delen. Dan zie ik een aangrijpende film en denk: die had Willem ook geweldig gevonden. Het gaat om delen. Ik bekijk veel dingen door zijn ogen. Willem trilt nog heel vaak mee. Maar het doet steeds minder pijn. Ik krijg niet elke keer meer tranen in mijn ogen."

U kreeg samen geen kinderen. Heeft u daar nu spijt van?

„Nee. Ik heb nooit kinderen gewild. Nog steeds vind ik het idee dat je straks zonder familiebezoek in het bejaardenhuis zit, geen reden om het wel te doen. Ook de gedachte dat een kind een herinnering aan de overledene is, vind ik raar. Ik heb mijn mooie herinneringen al. Overigens heeft Willem wel een zoon uit een eerder huwelijk. Met hem heb ik goed contact. Dat is heel fijn."

In welk opzicht bent u veranderd sinds Willems dood?

„Als iemand in je armen sterft, ben je daarna nergens meer bang voor. Wat kan mij nog gebeuren, nu het ergste me al is overkomen? Het geeft me een soort onaantastbaar gevoel. Ik ben me er nog meer bewust van dat het leven vandaag en niet morgen of over een jaar geleefd moet worden. Daarvoor is het leven te kostbaar."

Voelt u in die wetenschap nog net zo makkelijk mee met een diep teleurgestelde verliezer bij 'Twee voor Twaalf'?

„Ja hoor. Ik relateer wel, maar niet in de zin dat het dagelijks leven ineens niets meer voorstelt. Dat voelt juist weer heel belangrijk. Als ik nu leuke dingen beleef, voelt het alsof Willem me vanaf een wolkje toeknikt: dat doe je goed, Astrid. Ik weet ook zeker dat hij blij zou zijn als ik opnieuw de liefde vind. Ik ben er nu nog niet mee bezig, maar ben geen type om mijn leven lang alleen te blijven."

Hoe beziet u de rest van uw leven?

„Zeker als iets om me op te verheugen. Natuurlijk blijft het soms ellendig om in een leeg huis thuis te komen, maar ik vind het leven gewoonweg te mooi om niet ten volle te leven. Dus dat ga ik doen." ■

Liefdevol

'Ik ben er nu nog niet mee bezig, maar ik ben geen type om mijn leven lang alleen te blijven.'

op tv
elke
vrijdag
Twee voor
Twaalf
Vrijdag.
20.25 uur.
Nederland 2

'Willem regelde zelfs een bos rozen die na zijn dood werd bezorgd. De tekst op het kaartje Voor altijd in mijn hart, Willem.'